

II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA SVETA (EU) 2016/1103

z dne 24. junija 2016

o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 81(3) Pogodbe,

ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU) 2016/954 z dne 9. junija 2016 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti ⁽¹⁾,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija si je zastavila cilj ohranяти in razvijati območje svobode, varnosti in pravice, na katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb. Za postopno vzpostavitev takšnega območja mora Unija sprejeti ukrepe v zvezi s pravosodnim sodelovanjem v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, zlasti kadar so ti potrebni za pravilno delovanje notranjega trga.
- (2) V skladu s točko (c) člena 81(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) lahko taki ukrepi vključujejo ukrepe, katerih cilj je zagotoviti združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in sporov o pristojnosti.
- (3) Evropski svet je na zasedanju v Tampereju 15. in 16. oktobra 1999 potrdil načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov kot temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter pozval Svet in Komisijo, naj sprejmeta program ukrepov za izvajanje tega načela.
- (4) Skupni program Komisije in Sveta z osnutkom ukrepov za izvajanje načela vzajemnega priznavanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽³⁾ je bil sprejet 30. novembra 2000. Ta program opredeljuje ukrepe za harmonizacijo kolizijskih pravil kot ukrepe, ki naj bi olajšali vzajemno priznavanje odločb, in predvideva pripravo instrumenta na področju premoženjskih razmerij med zakoncema.

⁽¹⁾ UL L 159, 16.6.2016, str. 16.

⁽²⁾ Mnenje z dne 23. junija 2016 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽³⁾ UL C 12, 15.1.2001, str. 1.

- (5) Evropski svet, ki se je sestel 4. in 5. novembra 2004 v Bruslju, je sprejel nov program, imenovan „Haaški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji“ ⁽¹⁾. V njem je Svet pozval Komisijo, naj pripravi zeleno knjigo o koliziji zakonov v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, vključno z vprašanjem pristojnosti in vzajemnega priznavanja. V programu je poudarjeno tudi, da je treba sprejeti pravni akt za to področje.
- (6) Komisija je 17. julija 2006 sprejela Zeleno knjigo o koliziji zakonov v zvezi z zakonskim premoženjskim razmerjem zakoncev, ki obravnava zlasti vprašanje sodne pristojnosti in vzajemnega priznavanja. Na podlagi te zelene knjige je potekalo obsežno posvetovanje o vseh težavah, ki jih imajo pari v Evropi pri likvidaciji medsebojnih premoženjskih razmerij, in o mogočih pravnih sredstvih.
- (7) Evropski svet je na zasedanju 10. in 11. decembra 2009 v Bruslju sprejel nov večletni program, imenovan „Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje“ ⁽²⁾. V tem programu je menil, da bi bilo treba vzajemno priznavanje razširiti na področja, na katerih se to načelo še ne uporablja, so pa bistvena za vsakdanje življenje, kot na primer premoženjska razmerja med zakoncema, ob upoštevanju pravnih sistemov držav članic, vključno z javnim redom, in nacionalnih izročil na tem področju.
- (8) Komisija je v „Poročilu o državljanstvu EU iz leta 2010: Odpravljanje ovir za pravice državljanov EU“, sprejetem 27. oktobra 2010, napovedala, da bo sprejela predlog zakonodajnega instrumenta, ki bo omogočil odpravo ovir za prosto gibanje oseb in zlasti rešitev težav parov pri upravljanju ali delitvi njihovega premoženja.
- (9) Komisija je 16. marca 2011 sprejela predlog uredbe Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema in predlog uredbe Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti.
- (10) Svet je na zasedanju 3. decembra 2015 ugotovil, da ni mogoče doseči soglasja za sprejetje predlogov uredb o premoženjskih razmerjih med zakoncema in o premoženjskopravnih posledicah registriranih partnerskih skupnosti ter da zato Unija kot celota ne more v razumnem času doseči ciljev sodelovanja na tem področju.
- (11) Od decembra 2015 do februarja 2016 so Belgija, Bolgarija, Češka, Nemčija, Grčija, Španija, Francija, Hrvaška, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Avstrija, Portugalska, Slovenija, Finska in Švedska Komisiji poslali prošnje, v katerih je bilo navedeno, da želijo med seboj vzpostaviti okrepljeno sodelovanje na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, natančneje o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema in pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti, in od Komisije zahtevali, naj Svetu predloži predlog v zvezi s tem. Ciper je v svojem dopisu iz marca 2016 sporočil, da želi sodelovati pri vzpostavitvi okrepljenega sodelovanja; Ciper je to željo potrdil v času dela Sveta.
- (12) Svet je 9. junija 2016 sprejel Sklep (EU) 2016/954 o odobritvi takšnega okrepljenega sodelovanja.
- (13) V skladu s členom 328(1) PDEU se lahko v okrepljeno sodelovanje ob vzpostavitvi vključi vsaka država članica, ki izpolnjuje morebitne pogoje za sodelovanje, določene v sklepu o odobritvi. Vanj se lahko vključi tudi kadar koli pozneje, pri čemer pa mora poleg navedenih pogojev upoštevati v tem okviru že sprejete akte. Komisija in države članice, ki so že udeležene pri okrepljenem sodelovanju, bi morale zagotoviti, da se spodbudi udeležba čim več držav članic. Ta uredba bi morala biti v celoti zavezujoča in bi jo bilo treba neposredno uporabljati samo v državah članicah, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti, in sicer na podlagi Sklepa (EU) 2016/954 ali na podlagi sklepa, sprejetega v skladu z drugim ali tretjim pododstavkom člena 331(1) PDEU.

⁽¹⁾ UL C 53, 3.3.2005, str. 1.

⁽²⁾ UL C 115, 4.5.2010, str. 1.

- (14) V skladu s členom 81 PDEU bi se morala ta uredba uporabljati za premoženjska razmerja med zakoncema s čezmejnimi posledicami.
- (15) Da bi se poročenim parom zagotovila pravna varnost glede njihovega premoženja in omogočila neka raven predvidljivosti, bi bilo treba vsa pravila, ki se uporabljajo za premoženjska razmerja med zakoncema, združiti v enem samem instrumentu.
- (16) Da bi uresničili te cilje, bi bilo treba v tej uredbi združiti določbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju oziroma sprejemljivosti, izvršljivosti in izvrševanju odločb, javnih listin in sodnih poravnav.
- (17) Ta uredba ne opredeljuje „zakonske zveze“, ki je opredeljena v nacionalnem pravu držav članic.
- (18) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vsa civilnopravna vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema, tako glede vsakodnevne upravljanja premoženja zakoncev kot glede likvidacije njunih premoženjskih razmerij, zlasti ob razvezi ali smrti enega od zakoncev. V tej uredbi bi se moral izraz „premoženjska razmerja med zakoncema“ razlagati kot avtonomen pojem in ne bi smel zajemati le pravil, od katerih zakonca ne smeta odstopati, temveč tudi vsa neobvezna pravila, o katerih se lahko dogovorita po pravu, ki se uporablja, in vsa dispozitivna pravila prava, ki se uporablja. Ne vključuje le ureditve premoženjskih razmerij, ki jo za zakonsko zvezo posebej in izključno predvidevajo nekateri nacionalni pravni sistemi, temveč tudi vse premoženjske odnose med zakoncema in v njunem razmerju do tretjih oseb, ki neposredno izvirajo iz sklenitve zakonske zveze ali njenega prenehanja.
- (19) Zaradi jasnosti bi morala biti nekatera vprašanja, ki bi jih bilo mogoče povezati s premoženjskimi razmerji med zakoncema, izrecno izključena iz področja uporabe te uredbe.
- (20) Ta uredba se tako ne bi smela uporabljati za vprašanja splošne pravne in poslovne sposobnosti zakoncev; vendar pa to izvzete ne bi smelo zajemati posebnih pooblastil in pravic enega ali obeh zakoncev v zvezi s premoženjem, bodisi med njima bodisi v razmerju do tretjih oseb, saj bi morala ta pooblastila in pravice spadati v področje uporabe te uredbe.
- (21) Ta uredba se ne bi smela uporabljati za druga predhodna vprašanja, kot so obstoj, veljavnost ali priznanje zakonske zveze, kar še naprej urejajo nacionalno pravo držav članic in njihova pravila mednarodnega zasebnega prava.
- (22) Ker preživitinske obveznosti med zakoncema ureja Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 ⁽¹⁾, bi jih bilo treba izvzeti iz področja uporabe te uredbe, enako pa velja za vprašanja, povezana z dedovanjem zapuščine po pokojnem zakoncu, saj jih ureja Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾.
- (23) Vprašanja, ali se lahko pravice do starostne ali invalidske pokojnine – ne glede na njihov značaj –, ki so bile pridobljene v času trajanja zakonske zveze in na podlagi katerih v času trajanja zakonske zveze ni prišlo do izplačila pokojnine, med zakoncema prenesejo ali prilagodijo, bi morala ostati izključena iz področja uporabe te uredbe, upoštevajoč specifične sisteme v državah članicah. Vendar bi se morala ta izključitev ozko razlagati. Zato bi morala ta uredba urejati zlasti vprašanje razvrstitve pokojninskih sredstev, zneske, ki so bili že plačani zakoncu med trajanjem zakonske zveze, in morebitno nadomestilo, ki bi bilo odobreno v primeru skupnega plačevanja pokojninskih prispevkov.
- (24) Ta uredba bi morala omogočati ustanovitev ali prenos pravice na nepremičnini ali premičnini, ki izvira iz premoženjskih razmerij med zakoncema, kot je določeno v pravu, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema. Vendar ne bi smela posegati v omejeno število („*numerus clausus*“) stvarnih pravic, ki jih pozna nacionalno pravo nekaterih držav članic. Državi članici ne bi bilo treba priznati stvarne pravice na premoženju, ki je v tej državi članici, če njeno pravo takšne stvarne pravice ne pozna.

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživitinskih zadevah (UL L 7, 10.1.2009, str. 1).

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL L 201, 27.7.2012, str. 107).

- (25) Da pa bi lahko zakonci v drugi državi članici uživali pravice, ki so bile ustanovljene ali so nanje prešle zaradi premoženjskih razmerij med zakoncema, bi bilo treba v tej uredbi določiti, da se neznana stvarna pravica prilagodi najbolj enakovredni pravici po pravu te druge države članice. Pri takšni prilagoditvi bi bilo treba upoštevati namene in interese, ki se uresničujejo z določeno stvarno pravico, ter z njo povezane učinke. Organi ali pristojne osebe v državi, katere pravo se je uporabilo za premoženjska razmerja med zakoncema, se lahko zaprosijo za dodatne informacije o naravi in učinkih stvarne pravice, če je to potrebno za določitev najbolj enakovredne nacionalne pravice. V ta namen bi bilo treba uporabiti obstoječe mreže za pravosodno sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah in druga razpoložljiva sredstva za lažje razumevanje tujega prava.
- (26) Prilagoditev neznanih stvarnih pravic, izrecno določena s to uredbo, ne bi smela izključevati drugih oblik prilagoditev v okviru uporabe te uredbe.
- (27) Zahteve za vpis pravice na nepremičnini ali premičnini v register bi bilo treba izključiti iz področja uporabe te uredbe. Zato bi moralo zakonske pogoje in način vpisa pravice ter organe, kot so zemljiške knjige ali notarji, ki so pristojni, da preverijo, ali so izpolnjene vse zahteve in ali je predložena ali veljavna dokumentacija zadostna oziroma vsebuje vse potrebne informacije, določati pravo države članice, v kateri se vodi register (za nepremičnine *lex rei sitae*). Organi lahko zlasti preverijo, ali je pravica zakonca na premoženju, ki je navedena v listini, predloženi za vpis, vpisana v register ali kako drugače izkazana v skladu s pravom države članice, v kateri se vodi register. Da ne bi prišlo do podvajanja listin, bi morali organi, pristojni za vpis, priznati listine, ki jih sestavijo pristojni organi v drugi državi članici in katerih obtok je predviden v tej uredbi. To ne pomeni, da organi, pristojni za vpis, ne morejo zahtevati, naj oseba, ki zaprosi za vpis, zagotovi dodatne informacije ali predloži dodatne listine, ki se zahtevajo po pravu države članice, v kateri se vodi register, na primer informacije ali listine v zvezi s plačilom davka. Pristojni organ lahko osebi, ki zaprosi za vpis, svetuje glede pridobitve manjkajočih informacij ali listin.
- (28) Iz področja uporabe te uredbe bi bilo treba izključiti tudi učinke vpisa pravice v register. Zato bi moralo pravo države članice, v kateri se vodi register, določati, ali ima vpis na primer deklaratorni ali konstitutivni učinek. Če je torej po pravu države članice, ki vodi register, pridobitev pravice na nepremičnini treba vpisati v register, da se zagotovi učinek *erga omnes* takega vpisa ali da se zaščitijo pravni posli, pravo te države določa, kdaj se takšna pravica pridobi.
- (29) Ta uredba bi morala upoštevati različne sisteme za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, ki se uporabljajo v državah članicah. Zato bi moral imeti izraz „sodišče“ v tej uredbi širok pomen, tako da se ne bi nanašal le na sodišča v pravem pomenu besede, ki izvajajo sodne funkcije, temveč na primer tudi na notarje v nekaterih državah članicah, ki v nekaterih zadevah v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema tako kot sodišča izvajajo sodne funkcije, ter v nekaterih državah članicah na notarje in pravne strokovnjake, ki pri urejanju premoženjskih razmerij med zakoncema izvajajo sodne funkcije na podlagi prenosa pooblastil s strani sodišča. Za vsa sodišča, kot so opredeljena v tej uredbi, bi morala veljati pravila o pristojnosti iz te uredbe. Nasprotno pa izraz „sodišče“ ne bi smel vključevati izvensodnih organov držav članic, ki so po nacionalnem pravu pooblašteni za obravnavanje premoženjskih razmerij med zakoncema, kot so notarji v večini držav članic, če navadno ne izvajajo sodnih funkcij.
- (30) Ta uredba bi morala vsem notarjem, ki so pristojni za obravnavanje premoženjskih razmerij med zakoncema v državah članicah, omogočiti izvajanje te pristojnosti. Veljavnost pravil o pristojnosti iz te uredbe za notarje v določeni državi bi morala biti odvisna od tega, ali spadajo v opredelitev sodišča iz te uredbe.
- (31) Listine, ki jih notarji izdajo v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema v državah članicah, bi morale biti v obtoku v skladu s to uredbo. Kadar notarji izvajajo sodne funkcije, bi morala zanje veljati pravila o pristojnosti iz te uredbe, odločbe, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami te uredbe o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb. Kadar notarji ne izvajajo sodnih funkcij, zanje ne bi smela veljati pravila o pristojnosti, javne listine, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami te uredbe o javnih listinah.

- (32) Zaradi vse večje mobilnosti parov v času zakonske zveze in olajšanja pravilnega delovanja pravosodja bi morala pravila o pristojnosti, določena v tej uredbi, omogočati državljanom, da njihove med seboj povezane postopke obravnavajo sodišča iste države članice. Zato bi morala ta uredba težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakoncu v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 ⁽¹⁾.
- (33) Če teče postopek v zvezi z dedovanjem po zakoncu pred sodiščem države članice, ki je začelo postopek v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012, bi morala ta uredba določati, da imajo sodišča te države pristojnost za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, do katerih pride v povezavi s to dedno zadevo.
- (34) Podobno bi morala premoženjska razmerja med zakoncema, povezana s postopkom, ki teče pred sodiščem države članice, ki obravnava vlogo za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze v skladu z Uredbo (ES) št. 2201/2003, obravnavati sodišča te države članice, razen če je lahko pristojnost za odločanje o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze utemeljena samo na natančno določenih razlogih za pristojnost. V takšnih primerih koncentracija pristojnosti ne bi smela biti dovoljena brez soglasja zakoncev.
- (35) Če vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema niso povezana s postopkom dedovanja po zakoncu ali postopkom za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, ki teče pred sodiščem države članice, bi morala ta uredba določati lestvico naveznih okoliščin, po kateri se določi pristojnost, začevši z običajnim prebivališčem zakoncev ob začetku postopka pred sodiščem. Razlog za določitev teh naveznih okoliščin je vse večja mobilnost državljanov in zagotovitev obstoja resnične navezne okoliščine med zakoncema in državo članico, v kateri se izvaja pristojnost.
- (36) Zaradi večje pravne varnosti, predvidljivosti in avtonomije strank bi morala ta uredba strankam v nekaterih okoliščinah omogočati, da sklenejo dogovor o izbiri prava v korist sodišč države članice, katere pravo se uporablja, ali sodišč države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena.
- (37) Za namene te uredbe in da bi vključili vse mogoče primere, bi morala biti država članica, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena, država članica, pred organi katere je bila sklenjena zakonska zveza.
- (38) Sodišča države članice lahko presodijo, da po njihovem mednarodnem zasebnem pravu zadevne zakonske zveze ni mogoče priznati za namene postopka v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema. V takšnem primeru je lahko izjemoma nujno zavrniti pristojnost v skladu s to uredbo. Sodišča ukrepajo hitro in zadevna stranka bi morala imeti možnost zadevo predložiti v kateri koli drugi državi članici z navezno okoliščino, ki omogoča pristojnost, in sicer ne glede na vrstni red razlogov za pristojnost, pri čemer se spoštuje avtonomija strank. Katero koli sodišče, pred katerim se začne postopek po zavrnitvi pristojnosti, ki ni sodišče države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena, mora pod enakimi pogoji prav tako izjemoma imeti možnost zavrniti pristojnost. Vendar bi bilo treba s kombinacijo različnih pravil o pristojnosti zagotoviti, da imajo stranke vse možnosti začeti postopek pred sodišči države članice, ki bodo sprejela pristojnost, da bi uveljavile svoja premoženjska razmerja med zakoncema.
- (39) Ta uredba ne bi smela preprečevati strankama, da premoženjska razmerja med zakoncema sporazumno uredita zunaj sodišča – na primer pri notarju – v državi članici, ki sta jo izbrali, če je to mogoče po pravu te države članice. To bi moralo veljati, tudi če pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, ni pravo te države članice.
- (40) Da se zagotovi, da lahko sodišča vseh držav članic na podlagi istih razlogov izvajajo pristojnost za premoženjska razmerja med zakoncema, bi morala ta uredba taksativno opredeliti razloge, na podlagi katerih je mogoče izvajati takšno subsidiarno pristojnost.

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L 338, 23.12.2003, str. 1).

- (41) Da bi odpravili zlasti primere odrekanja sodnega varstva, bi bilo treba v tej uredbi določiti tudi *forum necessitatis*, tako da bi lahko sodišče države članice izjemoma odločalo o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so tesno povezana s tretjo državo. Do takšnega izjemnega primera bi lahko prišlo, če postopek v tretji državi ne bi bil mogoč, na primer zaradi državljanske vojne, ali če ni mogoče upravičeno pričakovati, da bo eden od zakoncev lahko začel ali izvedel postopek v tej državi. Pristojnost na podlagi *forum necessitatis* pa bi se lahko izvajala le, če bi bila zadeva v zadostni meri povezana z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.
- (42) Zaradi pravilnega delovanja pravosodja bi se bilo treba izogibati izdajanju nezdružljivih odločb v različnih državah članicah. Zato bi bilo treba v tej uredbi določiti splošna postopkovna pravila, podobna pravilom v drugih instrumentih Unije s področja pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah. Eno od takšnih postopkovnih pravil je pravilo o litispendenci, ki se bo uporabilo, če bo ista zadeva v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema predložena različnim sodiščem v različnih državah članicah. Na podlagi tega pravila se bo nato določilo, katero sodišče bo nadaljevalo obravnavo zadeve.
- (43) Da bi lahko državljani ob popolni pravni varnosti uživali ugodnosti, ki jih ponuja notranji trg, bi moralo biti zakoncema na podlagi te uredbe vnaprej jasno, katero pravo se bo uporabljalo za premoženjska razmerja med njima. Uvesti bi bilo treba harmonizirana kolizijska pravila, da bi se preprečili nasprotujoči si izidi. Glavno pravilo bi moralo zagotoviti, da so premoženjska razmerja med zakoncema urejena s predvidljivim pravom, s katerim so tesno povezana. Zaradi pravne varnosti in preprečevanja razdrobljenosti premoženjskih razmerij med zakoncema bi moralo pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, urejati vsa premoženjska razmerja, torej vse premoženje, ki je urejeno s temi razmerji, ne glede na to, za kakšno premoženje gre, in ne glede na to, ali je premoženje v drugi državi članici ali v tretji državi.
- (44) Pravo, določeno s to uredbo, bi se moralo uporabljati tudi, če ni pravo države članice.
- (45) Da bi zakonca lažje upravljala svoje premoženje, bi jima morala ta uredba omogočati, da med pravi, s katerimi sta tesno povezana zaradi običajnega prebivališča ali njunega državljanstva, izbereta pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med njima, ne glede na to, za kakšno premoženje gre ali kje je. Pravo se lahko izbere kadar koli, pred sklenitvijo zakonske zveze, ob sklenitvi zakonske zveze ali med trajanjem zakonske zveze.
- (46) Da se zagotovi pravna varnost pri pravnih poslih in prepreči sprememba prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, ne da bi bila zakonca o tem obveščena, do takšne spremembe prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, ne bi smelo priti, razen na izrecno zahtevo strank. Če se zakonca odločita za takšno spremembo, ta ne bi smela imeti učinka za nazaj, razen če zakonca to izrecno zahtevata. V nobenem primeru pa s spremembo ne smejo biti kršene pravice tretjih oseb.
- (47) Da bi se zakoncema omogočila ozaveščena izbira in zagotovilo spoštovanje njunega dogovora, bi bilo treba določiti pravila o materialni in formalni veljavnosti dogovora o izbiri prava, ki se uporablja, s čimer bi bila zagotovljena pravna varnost in boljši dostop do pravnega varstva. Glede formalne veljavnosti bi bilo treba določiti nekatera jamstva, s katerimi bi se zagotovilo, da se zakonca zavedata posledic svoje izbire. Zahtevati bi bilo treba vsaj to, da mora biti dogovor o izbiri prava, ki se uporablja, sklenjen v pisni obliki, datiran in podpisan od obeh strani. Če pa pravo države članice, v kateri imata zakonca običajno prebivališče ob sklenitvi dogovora, določa dodatne formalne pogoje, bi bilo treba izpolniti te pogoje. Če imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v različnih državah članicah, ki določata različne formalne pogoje, bi moralo zadoščati, da so izpolnjeni formalni pogoji ene od teh držav. Če ima le eden od zakoncev ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v državi članici, ki določa dodatne formalne pogoje, bi bilo treba izpolniti te pogoje.
- (48) Dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema je vrsta razpolaganja s premoženjem zakoncev, ki ima v državah članicah različno dopustnost in sprejemljivost. Da bi se lastninske pravice, pridobljene z dogovorom o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, lažje priznale v državah članicah, bi bilo treba določiti pravila o formalni veljavnosti dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema. Zahtevati bi bilo treba vsaj to, da mora biti dogovor sklenjen v pisni obliki, datiran in podpisan od obeh strani. Vendar bi moral dogovor izpolnjevati tudi dodatne oblikovne zahteve, določene v pravu, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, kot je določeno v tej uredbi in v pravu države članice, v kateri imata zakonca običajno prebivališče. Ta uredba bi morala določati tudi, katero pravo ureja materialno veljavnost takšnega dogovora.

- (49) Če pravo, ki se uporablja, ni bilo izbrano, bi morala ta uredba zaradi uskladitve potrebe po predvidljivosti in pravni varnosti z dejanskimi življenjskimi okoliščinami para določati harmonizirana kolizijska pravila, s katerimi bi se na podlagi lestvice naveznih okoliščin določilo pravo, ki se uporablja za celotno premoženje zakoncev. Prvo običajno skupno prebivališče zakoncev kmalu po sklenitvi zakonske zveze bi moralo predstavljati prvo merilo, pred pravom države, katere skupno državljanstvo imata zakonca ob sklenitvi zakonske zveze. Če ne pride v poštev nobeno od teh meril ali če zakonca nimata prvega običajnega skupnega prebivališča, ker imata ob sklenitvi zakonske zveze skupno dvojno državljanstvo, bi se moralo kot tretje merilo uporabiti pravo države, s katero sta oba zakonca najtesneje povezana. Pri uporabi zadnjega merila bi bilo treba upoštevati vse okoliščine, pri čemer bi moralo biti jasno, da se upošteva povezanost zakoncev z državo v času sklenitve zakonske zveze.
- (50) Če se v tej uredbi kot navezna okoliščina navaja državljanstvo, je vprašanje, kako obravnavamo osebo, ki ima več državljanstev, predhodno vprašanje, ki ne spada na področje uporabe te uredbe in bi ga bilo treba reševati v skladu z nacionalnim pravom, vključno z mednarodnimi konvencijami, kjer je to ustrezno, ob doslednem spoštovanju splošnih načel Unije. Ta obravnava ne bi smela vplivati na veljavnost izbire prava, opravljene v skladu s to uredbo.
- (51) Če pravo ni bilo izbrano in ni bil sklenjen dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, bi moral imeti sodni organ države članice pri določitvi prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, izjemoma – če sta se zakonca za dalj časa preselila v državo njunega običajnega prebivališča – možnost, da na zahtevo enega od zakoncev zaključi, da se uporabi pravo te države, če sta se zakonca nanj sklicevala. V nobenem primeru pa s spremembo ne smejo biti kršene pravice tretjih oseb.
- (52) Pravo, ki je bilo določeno kot pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, bi moralo urejati celoten proces, od razvrstitve premoženja enega ali obeh zakoncev v različne kategorije med trajanjem zakonske zveze in po njenem prenehanju do likvidacije premoženjskih razmerij. Vključevati bi moralo učinke premoženjskih razmerij med zakoncema na pravno razmerje med zakoncem in tretjimi osebami. Vendar bi lahko zakonec pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, za takšne učinke uporabil proti tretji osebi samo, če je tretja oseba v času nastanka pravnega razmerja med zakoncem in njo vedela ali bi morala vedeti za to pravo.
- (53) Zaradi javnega interesa, kot je zaščita politične, socialne ali gospodarske ureditve države članice, bi moralo biti sodiščem in drugim pristojnim organom držav članic izjemoma dovoljeno uporabiti izjeme na podlagi prisilnih določb. Pojem „prisilne določbe“ bi moral tako zajemati obvezna pravila, kot so pravila za zaščito družinskega prebivališča. Vendar bi bilo treba to izjemo od uporabe prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, razlagati strogo, da bi ostala združljiva s splošnim ciljem te uredbe.
- (54) Zaradi javnega interesa bi morala imeti sodišča in drugi pristojni organi, ki obravnavajo premoženjska razmerja med zakoncema v državah članicah, v izjemnih okoliščinah možnost neupoštevanja nekaterih določb tujega prava, kadar bi bila njihova uporaba v določenem primeru očitno nezdržljiva z javnim redom zadevne države članice. Vendar sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli imeti možnosti uporabe izjeme javnega reda, da bi zavrnil pravo druge države članice ali da ne bi priznali oziroma sprejeli ali izvršili odločbe, javne listine ali sodne poravnave, izdane v drugi državi članici, kadar bi bilo to v nasprotju z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti s členom 21 Listine o načelu nediskriminacije.
- (55) Ker imajo nekatere države dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil v zvezi z zadevami, ki jih ureja ta uredba, bi bilo treba določiti, v kolikšnem obsegu se določbe te uredbe uporabljajo v različnih ozemelskih enotah teh držav.
- (56) Glede na splošni cilj te uredbe, ki je vzajemno priznavanje odločb, izdanih v državah članicah na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, bi bilo treba v tej uredbi določiti pravila o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb, podobna tistim iz drugih instrumentov Unije s področja pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah.

- (57) Da bi upoštevali različne sisteme za obravnavo premoženjskih razmerij med zakoncema v državah članicah, bi bilo treba s to uredbo zagotoviti sprejemljivost in izvršljivost javnih listin, izdanih na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, v vseh državah članicah.
- (58) Javne listine bi morale imeti v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali najbolj primerljive učinke. Pri določanju dokazne moči javne listine v drugi državi članici ali njenih najbolj primerljivih učinkov bi bilo treba upoštevati vrsto in obseg dokazne moči javne listine v državi članici izvora. Zato bo dokazna moč javne listine v drugi državi članici odvisna od prava države članice izvora.
- (59) Verodostojnost javne listine bi moral biti avtonomen pojem, ki naj zadeva vprašanja, kot so pristnost listine, zahteve glede obličnosti za listino, pooblastila organa, ki sestavi listino, in postopek, po katerem se listina sestavi. Vključevati bi moral tudi dejstva, ki jih v javno listino zapiše zadevni organ, kot je dejstvo, da sta se navedeni stranki določenega dne zglasili pri tem organu in dali navedene izjave. Stranka, ki želi izpodbijati verodostojnost javne listine, bi morala to storiti na pristojnem sodišču države članice, iz katere izvira javna listina, po pravu te države članice.
- (60) Pojem „pravni posli ali pravna razmerja, zapisana v javni listini“ bi bilo treba razlagati kot sklicevanje na materialno vsebino javne listine. Stranka, ki želi izpodbijati pravne posle ali pravna razmerja, zapisana v javni listini, bi morala to storiti na sodiščih, pristojnih po tej uredbi, ki bi morala o tem odločati po pravu, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema.
- (61) Če je vprašanje, ki zadeva pravne posle ali pravna razmerja, zapisana v javni listini, obravnavano kot predhodno vprašanje v postopku na sodišču države članice, bi moralo biti za odločanje o tem vprašanju pristojno to sodišče.
- (62) Izpodbijana javna listina ne bi smela imeti nobene dokazne moči v državi članici, ki ni država članica izvora, dokler je postopek izpodbijanja v teku. Če se izpodbija samo določena zadeva v zvezi s pravnimi posli ali pravnimi razmerji, zapisanimi v javni listini, izpodbijana javna listina v državi članici, ki ni država članica izvora, ne bi smela imeti nobene dokazne moči glede izpodbijane zadeve, dokler je postopek izpodbijanja v teku. Javna listina, ki je zaradi izpodbijanja razglašena za neveljavno, ne bi smela imeti nobene dokazne moči več.
- (63) Organ, ki bi na podlagi uporabe te uredbe prejel neskladni javni listini, bi moral glede na okoliščine posamezne zadeve oceniti, katera od obeh, če sploh katera, naj ima prednost. Če iz teh okoliščin ni razvidno, katera od obeh javnih listin, če sploh katera, bi morala imeti prednost, bi morala o tem odločiti sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo, ali – če se to vprašanje postavi kot predhodno vprašanje v postopku – sodišče, pred katerim teče ta postopek. Če sta neskladni javna listina in odločba, bi bilo treba upoštevati razloge za nepriznanje iz te uredbe.
- (64) Priznanje in izvršitev odločbe o premoženjskih razmerjih med zakoncema na podlagi te uredbe nikakor ne bi smela pomeniti priznanja zakonske zveze, ki je osnova za premoženjska razmerja med zakoncema, na podlagi katerih je bila sprejeta odločba.
- (65) Opredeliti bi bilo treba razmerje med to uredbo in dvostranskimi oziroma večstranskimi konvencijami o premoženjskih razmerjih med zakoncema, katerih pogodbenice so države članice.
- (66) Ta uredba državam članicam, ki so pogodbenice konvencije z dne 6. februarja 1931 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko, ki vsebuje določbe mednarodnega zasebnega prava o zakonski zvezi, posvojitvi in skrbništvu, kot je bila revidirana leta 2006, konvencije z dne 19. novembra 1934 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko, ki vsebuje določbe mednarodnega zasebnega prava o dedovanju, oporokah in upravljanju zapuščine, kot je bila revidirana junija 2012, ter konvencije z dne 11. oktobra 1977 med Dansko, Finsko,

Islandijo, Norveško in Švedsko o priznavanju in izvrševanju sodb v civilnih zadevah, ne preprečuje, da uporabljajo te konvencije, če določajo enostavnejše in hitreje postopke za priznanje in izvršitev odločb v zadevah v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema.

- (67) Za lažjo uporabo te uredbe bi bilo treba določiti, da morajo države članice sporočiti nekatere podatke o svoji zakonodaji in postopkih v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema v okviru Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, ustanovljene z Odločbo Sveta 2001/470/ES ⁽¹⁾. Da bi lahko vse informacije, pomembne za uporabo te uredbe v praksi, pravočasno objavili v *Uradnem listu Evropske unije*, bi morale države članice takšne informacije Komisiji sporočiti pred začetkom uporabe te uredbe.
- (68) Prav tako bi bilo treba zaradi lažje uporabe te uredbe in zato, da bi omogočili uporabo modernih komunikacijskih tehnologij, predpisati standardne obrazce za dokazila, ki se predložijo ob vložitvi zahtevkov za razglasitev izvršljivosti odločbe, javne listine ali sodne poravnave.
- (69) Pri izračunu rokov in iztekov rokov, določenih v tej uredbi, bi bilo treba uporabljati Uredbo Sveta (EGS, Euratom) št. 1182/71 ⁽²⁾.
- (70) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za pripravo in poznejše spreminjanje dokazil in obrazcev za razglasitev izvršljivosti odločb, sodnih poravn in javnih listin. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾.
- (71) Pri sprejemanju izvedbenih aktov za oblikovanje in poznejše spreminjanje dokazil in obrazcev, določenih v tej uredbi, bi bilo treba uporabljati svetovalni postopek.
- (72) Ciljev te uredbe, in sicer prostega gibanja oseb v Uniji, možnosti, da zakonca uredita premoženjska razmerja med seboj in s tretjimi osebami v času trajanja zakonske zveze in ob likvidaciji svojih premoženjskih razmerij, ter večje predvidljivosti in pravne varnosti, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov te uredbe lažje dosežejo na ravni Unije, in sicer po potrebi z okrepljenim sodelovanjem držav članic. V skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji je Unija pristojna za ukrepanje. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (73) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana z Listino, zlasti s členi 7, 9, 17, 21 in 47 v zvezi s spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja, pravico sklepanja zakonske zveze in pravico ustvarjanja družine v skladu z nacionalnimi zakoni, lastninsko pravico, načelom nediskriminacije in pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča. Sodišča in drugi pristojni organi držav članic bi morali pri uporabi te uredbe upoštevati navedene pravice in načela –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema.

Ne uporablja se v davčnih, carinskih ali upravnih zadevah.

⁽¹⁾ Odločba Sveta 2001/470/ES z dne 28. maja 2001 o ustanovitvi Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 174, 27.6.2001, str. 25).

⁽²⁾ Uredba Sveta (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971 o določitvi pravil glede rokov, datumov in iztekov rokov (UL L 124, 8.6.1971, str. 1).

⁽³⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

2. Iz področja uporabe te uredbe so izključeni:
- (a) pravna in poslovna sposobnost zakoncev;
 - (b) obstoj, veljavnost in priznanje zakonske zveze;
 - (c) preživninske obveznosti;
 - (d) dedovanje po pokojnem zakoncu;
 - (e) socialna varnost;
 - (f) upravičenost prenosa ali prilagoditev pravic do starostne ali invalidske pokojnine, ki so bile pridobljene v času zakonske zveze in na podlagi katerih v času zakonske zveze ni prišlo do izplačila pokojnine, med zakoncema v primeru razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze;
 - (g) narava stvarnih pravic na premoženju in
 - (h) vpis pravic na nepremičnini ali premičnini v register, vključno s pravnimi zahtevami za takšen vpis, in učinki vpisa ali nevpisa takšnih pravic v register.

Člen 2

Pristojnost za obravnavanje premoženjskih razmerij med zakoncema v državah članicah

Ta uredba ne vpliva na pristojnost organov držav članic za obravnavanje premoženjskih razmerij med zakoncema.

Člen 3

Opredelitev pojmov

1. V tej uredbi:
- (a) „premoženjska razmerja med zakoncema“ pomeni celoto pravil, ki veljajo za premoženjske odnose med zakoncema in v njunem razmerju do tretjih oseb zaradi sklenitve ali prenehanja zakonske zveze;
 - (b) „dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema“ pomeni vsak dogovor med zakoncema ali bodočima zakoncema, s katerim uredita svoja premoženjska razmerja;
 - (c) „javna listina“ pomeni listino v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, ki je bila uradno sestavljena ali vpisana kot javna listina v državi članici in katere verodostojnost:
 - (i) se nanaša na podpis in vsebino javne listine;
 - (ii) je ugotovil javni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora;
 - (d) „odločba“ pomeni vsako odločbo v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na to, kako je odločba poimenovana, vključno s sklepom sodnega uradnika o odmeri stroškov sodnega postopka;
 - (e) „sodna poravnava“ pomeni poravnavo v zadevi v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, ki jo je potrdilo sodišče ali je bila med postopkom sklenjena pred sodiščem;

- (f) „država članica izvora“ pomeni državo članico, v kateri je bila izdana odločba, sestavljena javna listina ali potrjena ali sklenjena sodna poravnava;
- (g) „država članica izvršitve“ pomeni državo članico, v kateri se zahteva priznanje in/ali izvršitev odločbe, javne listine ali sodne poravnave.

2. V tej uredbi izraz „sodišče“ pomeni vsak sodni organ ter vse druge organe in pravne strokovnjake, pristojne za obravnavanje premoženjskih razmerij med zakoncema, ki izvajajo sodno funkcijo ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod njegovim nadzorom, če ti organi in pravni strokovnjaki zagotavljajo jamstva glede svoje nepristranskosti in pravice strank do zaslišanja in so odločbe, ki jih izdajo, po pravu države članice, v kateri poslujejo:

- (a) lahko predmet pritožbe, naslovljene na sodni organ, ali predmet ponovne preučitve s strani tega organa in
- (b) imajo enakovredno veljavnost in učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve.

Države članice v skladu s členom 64 uradno obvestijo Komisijo o drugih organih in pravnih strokovnjakih iz prvega pododstavka.

POGLAVJE II

PRISTOJNOST

Člen 4

Pristojnost v primeru smrti enega od zakoncev

Če sodišče države članice začne postopek v zadevi dedovanja po zakoncu na podlagi Uredbe (EU) št. 650/2012, so sodišča te države pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, povezanih s to dedno zadevo.

Člen 5

Pristojnost v primeru razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze

1. Če sodišče države članice začne postopek, da bi odločilo o vlogi za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) št. 2201/2003, so brez poseganja v odstavek 2 sodišča te države pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, povezanih s to vlogo.

2. Zakonca se morata dogovoriti o pristojnosti za odločanje o premoženjskih razmerjih iz odstavka 1, če je sodišče, ki je začelo postopek, da bi odločilo o vlogi za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze:

- (a) sodišče države članice, v kateri vlagatelj običajno prebiva in je tam prebival najmanj leto dni neposredno pred vložitvijo vloge v skladu s peto alineo člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 2201/2003;
- (b) sodišče države članice, katere državljan je vlagatelj, ki tam običajno prebiva ter je tam bival najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge v skladu s šesto alineo člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 2201/2003;
- (c) začelo postopek za spremembo prenehanja življenjske skupnosti v razvezo na podlagi člena 5 Uredbe (ES) št. 2201/2003 ali
- (d) začelo postopek v okviru subsidiarne pristojnosti na podlagi člena 7 Uredbe (ES) št. 2201/2003.

3. Če se dogovor iz odstavka 2 tega člena sklene, preden sodišče začne postopek, da bi odločilo o premoženjskih razmerjih med zakoncema, je dogovor skladen s členom 7(2).

Člen 6

Pristojnost v drugih primerih

Če ni pristojno nobeno sodišče države članice na podlagi člena 4 ali 5, ali v primerih, ki niso zajeti v navedenih členih, so za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojna sodišča države članice:

- (a) na katere ozemlju imata zakonca v času, ko sodišče začne postopek, običajno prebivališče ali, če tega ni,
- (b) na katere ozemlju sta imela zakonca zadnje običajno prebivališče, če eden od zakoncev še vedno prebiva tam v času, ko sodišče začne postopek, ali, če tega ni,
- (c) na katere ozemlju ima tožena stranka običajno prebivališče v času, ko sodišče začne postopek, ali, če tega ni,
- (d) katere skupno državljanstvo imata zakonca v času, ko sodišče začne postopek.

Člen 7

Izbira sodišča

1. V zadevah, ki jih ureja člen 6, se stranki lahko dogovorita, da so sodišča države članice, katere pravo se uporablja na podlagi člena 22 ali točke (a) ali (b) člena 26(1), ali sodišča države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena, izključno pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med njima.
2. Dogovor iz odstavka 1 se sestavi v pisni obliki, datira, podpišeta pa ga obe stranki. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, so enakovredne pisni obliki.

Člen 8

Pristojnost na podlagi spustitve v postopek

1. Poleg pristojnosti, ki izhaja iz drugih določb te uredbe, je pristojno tudi sodišče v državi članici, katere pravo se uporablja na podlagi člena 22 ali točke (a) ali (b) člena 26(1), in pred katerim se tožena stranka spusti v postopek. To pravilo pa se ne uporablja, če se je spustila v postopek, da bi ugovarjala pristojnosti, ali v primerih iz člena 4 ali člena 5(1).
2. Sodišče pred prevzemom pristojnosti na podlagi odstavka 1 zagotovi, da je bil toženi stranki zagotovljen pravni pouk o njeni pravici, da ugovarja pristojnosti, in o posledicah spustitve ali nespustitve v postopek.

Člen 9

Alternativna pristojnost

1. Če sodišče države članice, ki je pristojno na podlagi člena 4, 6, 7 ali 8, presodi, da zadevna zakonska zveza v skladu z mednarodnim zasebnim pravom te države ni priznana za namene postopka v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, lahko izjemoma zavrne pristojnost. Če sodišče sklene zavrniti pristojnost, to stori nemudoma.

2. Če sodišče, ki ima pristojnost na podlagi člena 4 ali 6, zavrne pristojnost in se stranki dogovorita, da se pristojnost v skladu s členom 7 podeli sodiščem katere koli druge države članice, so za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojna sodišča te države članice.

V drugih primerih so za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojna sodišča katere koli druge države članice na podlagi člena 6 ali 8 ali sodišča države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena.

3. Ta člen se ne uporablja, kadar sta stranki pridobili odločbo o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je mogoče priznati v državi članici sodišča, pred katerim teče postopek.

Člen 10

Subsidiarna pristojnost

Če ni pristojno nobeno sodišče države članice na podlagi člena 4, 5, 6, 7 ali 8 ali če so vsa sodišča zavrnila pristojnost na podlagi člena 9 ter ni pristojno nobeno sodišče na podlagi člena 9(2), so pristojna sodišča države članice, če je nepremično premoženje enega ali obeh zakoncev na ozemlju te države članice, vendar je v tem primeru sodišče, ki je začelo postopek, pristojno samo za odločanje o tem nepremičnem premoženju.

Člen 11

Forum necessitatis

Če ni pristojno nobeno sodišče države članice na podlagi člena 4, 5, 6, 7, 8 ali 10 ali če so vsa sodišča zavrnila pristojnost na podlagi člena 9 ter ni pristojno nobeno sodišče države članice na podlagi člena 9(2) ali člena 10, lahko o zadevi v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema izjemoma odločajo sodišča države članice, če v tretji državi, s katero je zadeva tesno povezana, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč.

Zadeva mora biti v zadostni meri povezana z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.

Člen 12

Nasprotne tožbe

Sodišče, pred katerim teče postopek v skladu s členom 4, 5, 6, 7, 8, 9(2), 10 ali 11, je pristojno tudi za odločanje o nasprotni tožbi, če ta spada na področje uporabe te uredbe.

Člen 13

Omejitev postopka

1. Če zapuščina, katere dedovanje spada na področje uporabe Uredbe (EU) št. 650/2012, obsega premoženje, ki je v tretji državi, lahko sodišče, ki je začelo postopek, da bi odločilo o premoženjskih razmerjih med zakoncema, na zahtevo ene od strank odloči, da ne bo odločalo o enem ali več delih tega premoženja, če je mogoče pričakovati, da njegova odločitev o tem premoženju ne bo priznana in, kjer je ustrezno, razglašena za izvršljivo v tej tretji državi.

2. Odstavek 1 ne vpliva na pravico strank do omejitve predmeta postopka po pravu države članice, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.

Člen 14

Začetek postopka

Za namene tega poglavja se šteje, da sodišče začne postopek:

- (a) v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti, da bi bilo pisanje vročeno toženi stranki;
- (b) če je treba pisanje vročiti še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, če tožeča stranka potem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti, da bi bilo pisanje vloženo na sodišču, ali
- (c) če se postopek začne po uradni dolžnosti, v trenutku, ko sodišče sprejme sklep o začetku postopka, ali – če takšen sklep ni potreben – v trenutku, ko je zadeva vpisana pri sodišču.

Člen 15

Preizkus pristojnosti

Če sodišče države članice začne postopek v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, za katera to sodišče po tej uredbi ni pristojno, se to sodišče po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.

Člen 16

Preizkus dopustnosti

1. Če se tožena stranka, ki nima običajnega prebivališča v državi, v kateri proti njej teče postopek, ne spusti v postopek, sodišče, pristojno na podlagi te uredbe, prekine postopek za toliko časa, dokler se ne ugotovi, da je tožena stranka pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje lahko prejela pravočasno, da bi lahko pripravila svojo obrambo, ali da je bilo za to storjeno vse potrebno.

2. Namesto odstavka 1 tega člena se uporabi člen 19 Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, kadar je treba v skladu z navedeno uredbo pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo.

3. Če se Uredba (ES) št. 1393/2007 ne uporablja, se uporabi člen 15 Haaške konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, če je bilo treba v skladu s to konvencijo pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje poslati v tujino.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 (UL L 324, 10.12.2007, str. 79).

*Člen 17***Litispendenca**

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinajo postopke za toliko časa, dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.
2. V zadevah iz odstavka 1 katero koli sodišče, ki je začelo postopek, na zahtevo sodišča, ki je začelo postopek v sporu, nemudoma obvesti slednje o datumu začetka postopka.
3. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča.

*Člen 18***Sorodne pravde**

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo sorodne pravde, lahko vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, prekinajo postopek.
2. Če pravde iz odstavka 1 tečejo na prvi stopnji, se lahko vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, na zahtevo ene od strank prav tako izrečejo za nepristojna, če je sodišče, ki je prvo začelo postopek, pristojno za odločanje o zadevnih pravih in če njegovo pravo dovoljuje združitev pravih.
3. Za namene tega člena se šteje, da so pravde sorodne, če so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselna, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov.

*Člen 19***Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja**

Pri sodiščih države članice se lahko vloži zahteva začasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, ki jih predvideva pravo te države, tudi če so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.

POGLAVJE III

PRAVO, KI SE UPORABLJA*Člen 20***Univerzalna uporaba**

Pravo, ki se uporablja po tej uredbi, se uporablja ne glede na to, ali je pravo države članice ali ne.

Člen 21

Enotnost prava, ki se uporablja

Pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema na podlagi člena 22 ali 26, se uporablja za celotno premoženje, ki je urejeno s premoženjskimi razmerji med zakoncema, ne glede na to, kje se premoženje nahaja.

Člen 22

Izbira prava, ki se uporablja

1. Zakonca ali bodoča zakonca lahko z dogovorom določita ali spremenita pravo, ki se uporablja za njuna premoženjska razmerja, če je to pravo:
 - (a) pravo države, v kateri imata zakonca ali bodoča zakonca ali eden od njiju v času sklenitve dogovora običajno prebivališče, ali
 - (b) pravo države, katere državljanstvo ima eden od zakoncev ali bodočih zakoncev v času sklenitve dogovora.
2. Če se zakonca ne dogovorita drugače, ima sprememba prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med njima, v času trajanja zakonske zveze učinek samo za naprej.
3. Nobena sprememba prava, ki se uporablja, z učinkom za nazaj na podlagi odstavka 2 ne sme negativno vplivati na pravice tretjih oseb, ki izhajajo iz tega prava.

Člen 23

Formalna veljavnost dogovora o izbiri prava, ki se uporablja

1. Dogovor iz člena 22 se sklene v pisni obliki in datira, podpiseta pa ga oba zakonca. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, so enakovredne pisni obliki.
2. Če pravo države članice, v kateri imata oba zakonca v času sklenitve dogovora običajno prebivališče, za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.
3. Če imata zakonca v času sklenitve dogovora običajno prebivališče v različnih državah članicah, pravo vsake od njiju pa za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa drugačne obličnostne zahteve, je dogovor formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve prava ene od teh držav.
4. Če ima v času sklenitve dogovora običajno prebivališče v državi članici le eden od zakoncev, ta država pa za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.

Člen 24

Soglasje in materialna veljavnost

1. Sklenitev in veljavnost dogovora o izbiri prava ali veljavnost določb tega dogovora se presoja po pravu, ki bi se uporabljalo na podlagi člena 22, če bi bil dogovor ali njegove določbe veljavne.

2. Vseeno se lahko zakonec, kadar zatrjuje, da ni soglašal, sklicuje na pravo države, v kateri ima običajno prebivališče ob začetku postopka pred sodiščem, če je iz okoliščin mogoče sklepati, da učinka njegovega ravnanja ni ustrezno presoјati po pravu iz odstavka 1.

Člen 25

Formalna veljavnost dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema

1. Dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema se sklne v pisni obliki in datira, podpišeta pa ga oba zakonca. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, so enakovredne pisni obliki.

2. Če pravo države članice, v kateri imata oba zakonca v času sklenitve dogovora običajno prebivališče, za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.

Če imata zakonca v času sklenitve dogovora običajno prebivališče v različnih državah članicah, pravo vsake od njiju pa za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa drugačne obličnostne zahteve, je dogovor formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve prava ene od teh držav.

Če ima v času sklenitve dogovora običajno prebivališče v državi članici le eden od zakoncev, ta država pa za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.

3. Če pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.

Člen 26

Pravo, ki se uporablja, če stranki ne izbereta prava

1. Če ni bil sklenjen dogovor o izbiri prava v skladu s členom 22, je pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, pravo države:

- (a) v kateri imata zakonca prvo običajno skupno prebivališče po sklenitvi zakonske zveze ali, če tega ni,
- (b) katere skupno državljanstvo imata zakonca v času sklenitve zakonske zveze ali, če tega ni,
- (c) s katero sta oba zakonca v času sklenitve zakonske zveze ob upoštevanju vseh okoliščin najtesneje povezana.

2. Če imata zakonca v času sklenitve zakonske zveze več kot eno skupno državljanstvo, se uporabljata samo točki (a) in (c) odstavka 1.

3. Sodni organ, ki je pristojen za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, lahko izjemoma in na zahtevo enega od zakoncev odloči, da se za premoženjska razmerja med zakoncema uporabi pravo države, ki ni država, katere pravo se uporablja na podlagi točke (a) odstavka 1, če vlagatelj dokaže, da:

- (a) sta imela zakonca v tej drugi državi zadnje običajno skupno prebivališče znatno dalj časa kot v državi, določeno na podlagi točke (a) odstavka 1, in
- (b) sta se oba zakonca pri urejanju ali načrtovanju svojih premoženjskih razmerij sklicevala na pravo te druge države.

Pravo te druge države se uporablja od sklenitve zakonske zveze, razen če eden od zakoncev temu nasprotuje. V slednjem primeru se pravo te druge države uporablja od določitve zadnjega običajnega skupnega prebivališča v tej drugi državi.

Uporaba prava druge države ne sme negativno vplivati na pravice tretjih oseb, ki izhajajo iz prava, ki se uporablja na podlagi točke (a) odstavka 1.

Ta odstavek se ne uporablja, kadar zakonca pred določitvijo zadnjega običajnega skupnega prebivališča v tej drugi državi skleneta dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema.

Člen 27

Področje uporabe prava, ki se uporablja

Pravo, ki se na podlagi te uredbe uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, med drugim ureja:

- (a) razvrstitev premoženja enega ali obeh zakoncev v različne kategorije med trajanjem zakonske zveze in po njenem koncu;
- (b) prehod premoženja iz ene kategorije v drugo;
- (c) odgovornost enega zakonca za obveznosti in dolgove drugega zakonca;
- (d) pooblastila, pravice in obveznosti enega ali obeh zakoncev v zvezi s premoženjem;
- (e) prenehanje premoženjskih razmerij med zakoncema ter razdelitev ali likvidacijo premoženja;
- (f) učinke premoženjskih razmerij med zakoncema na pravno razmerje med zakoncem in tretjimi osebami ter
- (g) materialno veljavnost dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema.

Člen 28

Učinki za tretje osebe

1. Ne glede na točko (f) člena 27 zakonec v sporu med tretjo osebo in enim ali obema zakoncema ne sme uporabiti prava, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema, proti tretji osebi, razen če je tretja oseba vedela ali bi ob ustrezni skrbnosti morala vedeti za to pravo.

2. Šteje se, da tretja oseba ve za pravo, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema, če:

(a) je to pravo pravo

- (i) države, ki se uporablja za pravni posel med zakoncem in tretjo osebo, ali
 - (ii) države, v kateri imata zakonci, ki sklene pravni posel, in tretja oseba običajno prebivališče, ali
 - (iii) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem, države, v kateri je premoženje,
- ali

(b) je eden od zakoncev izpolnil veljavne zahteve za javno objavo ali registracijo premoženjskih razmerij med zakoncema, ki jih določa pravo:

- (i) države, ki se uporablja za pravni posel med zakoncem in tretjo osebo, ali

- (ii) države, v kateri imata zakonec, ki sklone pravni posel, in tretja oseba običajno prebivališče, ali
 - (iii) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem, države, v kateri je premoženje.
3. Če zakonec ne more uporabiti prava, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema, proti tretji osebi v skladu z odstavkom 1, učinke premoženjskih razmerij med zakoncema za tretjo osebo ureja:
- (a) pravo države, ki se uporablja za pravni posel med zakoncem in tretjo osebo, ali
 - (b) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem ali vpisanim premoženjem ali pravicami, pravo države, v kateri je nepremičnina ali v kateri so vpisani premoženje ali pravice.

Člen 29

Prilagoditev stvarnih pravic

Če oseba uveljavlja stvarno pravico, do katere je upravičena po pravu, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, pravo države članice, v kateri to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna, se ta stvarna pravica po potrebi in v mogočem obsegu prilagodi najbolj enakovredni stvarni pravici po pravu te države, pri tem pa se upoštevajo nameni in interesi zadevne stvarne pravice ter z njo povezani učinki.

Člen 30

Prevladujoče prisilne določbe

1. Ta uredba v ničemer ne omejuje uporabe prevladujočih prisilnih določb prava države sodišča, pred katerim teče postopek.
2. Prevladujoče prisilne določbe so določbe, katerih upoštevanje je po mnenju države članice bistveno za zaščito njenih javnih interesov, kot je njena politična, socialna ali gospodarska ureditev, in sicer do take mere, da se te določbe uporabljajo za vse primere, ki spadajo na njihovo področje uporabe, ne glede na to, katero pravo se na podlagi te uredbe sicer uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema.

Člen 31

Javni red

Uporaba določbe prava katere koli države, določene s to uredbo, se lahko zavrne le, če je taka uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom države sodišča, pred katerim teče postopek.

Člen 32

Izključitev zavračanja

Uporaba prava katere koli države, določenega s to uredbo, pomeni uporabo v tej državi veljavnih pravil, brez pravil mednarodnega zasebnega prava te države.

Člen 33

Države z več kot enim pravnim sistemom – kolizije, povezane z ozemeljskimi enotami

1. Če je pravo po tej uredbi pravo države, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za premoženjska razmerja med zakoncema, se ustrezna ozemeljska enota, katere pravna pravila se uporabijo, določi na podlagi notranjih kolizijskih pravil te države.
2. Če takšnih notranjih kolizijskih pravil ni:
 - (a) se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja, v skladu z določbami o običajnem prebivališču zakoncev razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, v kateri imata zakonca običajno prebivališče;
 - (b) se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja, v skladu z določbami o državljanstvu zakoncev razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, s katero sta zakonca najtesneje povezana;
 - (c) se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja, v skladu z drugimi določbami o drugih elementih kot naveznih okoliščinah razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, v kateri je zadevni element.

Člen 34

Države z več kot enim pravnim sistemom – kolizije, povezane s kategorijami oseb

Če ima država za premoženjska razmerja med zakoncema dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil, ki se za premoženjska razmerja med zakoncema uporabljajo za različne kategorije oseb, se vsako napotilo na pravo te države razlaga kot napotilo na pravni sistem ali sklop pravil, ki ga določajo veljavna pravila te države. Če teh pravil ni, se uporablja pravni sistem ali sklop pravil, s katerim sta zakonca najtesneje povezana.

Člen 35

Neuporaba te uredbe za notranjo kolizijo zakonov

Državi članici, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za premoženjska razmerja med zakoncema, te uredbe ni treba uporabljati za kolizijo zakonov, ki nastane samo med temi ozemeljskimi enotami.

POGLAVJE IV

PRIZNANJE, IZVRŠLJIVOST IN IZVRŠEVANJE ODLOČB

Člen 36

Priznanje

1. Odločba, izdana v eni od držav članic, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bil za priznanje potreben kakršen koli poseben postopek.

2. Vsaka zainteresirana stranka, ki kot glavni predmet spora uveljavlja priznanje odločbe, lahko v skladu s postopki iz členov 44 do 57 zahteva, da se odločba prizna.
3. Če je izid postopka pred sodiščem države članice odvisen od odločitve o priznanju kot o predhodnem vprašanju, lahko o priznanju odloči to sodišče.

Člen 37

Razlogi za nepriznanje

Odločba se ne prizna:

- (a) če je njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;
- (b) če toženi stranki, ki se ni spustila v postopek, pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje ni bilo vročeno pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravila svojo obrambo, razen v primeru, če tožena stranka ni začela postopka za izpodbijanje odločbe, čeprav je imela to možnost;
- (c) če je nezdružljiva z odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;
- (d) če je nezdružljiva s predhodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

Člen 38

Temeljne pravice

Sodišča in drugi pristojni organi držav članic člen 37 te uredbe uporabljajo ob spoštovanju temeljnih pravic in načel, priznanih v Listini, zlasti njenem členu 21 o načelu prepovedi diskriminacije.

Člen 39

Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora

1. Pristojnosti sodišča države članice izvora se ne sme preverjati.
2. Merilo javnega reda iz člena 37 se ne uporablja za pravila o pristojnosti iz členov 4 do 11.

Člen 40

Nepreverjanje vsebine

Odločbe, izdane v državi članici, v nobenem primeru ni dovoljeno preverjati glede vsebine.

*Člen 41***Prekinitev postopka za priznanje**

Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje odločbe, izdane v drugi državi članici, lahko prekine postopek, če je bilo zoper odločbo v državi članici izvora vloženo redno pravno sredstvo.

*Člen 42***Izvršljivost**

Odločbe, izdane v državi članici in izvršljive v tej državi, so izvršljive v drugi državi članici, če so bile na zahtevo zainteresirane stranke tam razglašene za izvršljive po postopku iz členov 44 do 57.

*Člen 43***Določitev stalnega prebivališča**

Da bi sodišče, ki je začelo postopek, ugotovilo, ali ima stranka za namene postopka iz členov 44 do 57 stalno prebivališče v državi članici izvršitve, uporabi notranje pravo te države članice.

*Člen 44***Krajevna pristojnost**

1. Zahteva za razglasitev izvršljivosti se vloži pri sodišču ali pristojnem organu države članice izvršitve; ime sodišča ali pristojnega organa ta država članica sporoči Komisiji v skladu s členom 64.
2. Krajevna pristojnost se določi glede na stalno prebivališče stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ali glede na kraj izvršitve.

*Člen 45***Postopek**

1. Za postopek vložitve zahteve se uporablja pravo države članice izvršitve.
2. Vlagatelju v državi članici izvršitve ni treba imeti poštnega naslova ali pooblaščenega predstavnika.
3. Zahtevi se priložijo naslednje listine:
 - (a) izvod odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njene verodostojnosti;
 - (b) dokazilo, ki ga izda sodišče ali pristojni organ države članice izvora na obrazcu, pripravljenem v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 67(2), brez poseganja v člen 46.

Člen 46

Nepredložitev dokazila

1. Če dokazilo iz točke (b) člena 45(3) ni predloženo, lahko sodišče ali pristojni organ določi rok za njegovo predložitev ali sprejme enakovredno listino ali, če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprosti predložitve.
2. Na zahtevo sodišča ali pristojnega organa se listine prevedejo ali prečrkujejo. Listine prevede oseba, ki je za to pooblaščen v eni od držav članic.

Člen 47

Razglasitev izvršljivosti

Odločba se razglasi za izvršljivo takoj po izpolnitvi formalnosti iz člena 45 brez kakršnega koli preizkusa iz člena 37. Stranka, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, v tej fazi postopka nima možnosti dajati nobenih izjav glede zahteve.

Člen 48

Obvestilo o razglasitvi izvršljivosti

1. O razglasitvi izvršljivosti se nemudoma obvesti vlagatelj zahteve v skladu s postopkom, predpisanim po pravu države članice izvršitve.
2. Razglasitev izvršljivosti se vroči stranki, zoper katero se zahteva izvršitev, skupaj z odločbo, če ji ta ni bila vročena že prej.

Člen 49

Pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti

1. Obe stranki lahko zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.
2. Pravno sredstvo se vloži pri sodišču, katerega ime zadevna država članica sporoči Komisiji v skladu s členom 64.
3. Pravno sredstvo se obravnava po kontradiktornem postopku.
4. Če se stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, ne spusti v postopek pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu, ki ga je vložil vlagatelj, se uporabijo določbe člena 16, tudi če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v nobeni od držav članic.
5. Pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti se vloži v 30 dneh po njeni vročitvi. Če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost, temveč v drugi državi članici, je rok za vložitev pravnega sredstva 60 dni, teči pa začne z dnem, ko je stranki razglasitev izvršljivosti vročena osebno ali na njenem prebivališču. Ta rok se ne sme podaljšati zaradi oddaljenosti.

*Člen 50***Postopek izpodbijanja razsodbe o pravnem sredstvu**

Razsodba o pravnem sredstvu se lahko izpodbija samo po postopku, ki ga je zadevna država članica sporočila Komisiji v skladu s členom 64.

*Člen 51***Zavrnitev ali preklic razglasitve izvršljivosti**

Sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 49 ali 50, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz člena 37. Odločitev sprejme nemudoma.

*Člen 52***Prekinitev postopka**

Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo v skladu s členom 49 ali 50, na zahtevo stranke, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, prekine postopek, če je bila izvršljivost odločbe v državi članici izvora zaradi vložitve pravnega sredstva začasno zadržana.

*Člen 53***Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja**

1. Ko je treba odločbo priznati v skladu s tem poglavjem, lahko vlagatelj kadar koli uveljavlja začasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, po pravu države članice izvršitve, ne da bi bilo za to treba razglasiti izvršljivost odločbe v skladu s členom 46.
2. Razglasitev izvršljivosti po zakonu vključuje pooblastilo za uvedbo ukrepov zavarovanja.
3. V predpisanem roku za pravno sredstvo iz člena 49(5) zoper razglasitev izvršljivosti in vse do odločitve o tem pravnem sredstvu zoper premoženje stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ni dovoljeno sprejeti nobenega ukrepa izvršbe, razen ukrepov zavarovanja.

*Člen 54***Delna izvršljivost**

1. Če je z odločbo odločeno o več zahtevkih, pa izvršljivosti ni mogoče razglasiti glede vseh zahtevkov, sodišče ali pristojni organ razglasi izvršljivost za enega ali več teh zahtevkov.
2. Vlagatelj lahko zahteva, da se razglasitev izvršljivosti omeji na del odločbe.

Člen 55

Pravna pomoč

Če je bila vlagatelju zahteve v državi članici izvora odobrena popolna ali delna brezplačna pravna pomoč ali oprostitev stroškov postopka, je ta v postopku za razglasitev izvršljivosti upravičen do kar najširše brezplačne pravne pomoči ali oprostitve stroškov postopka, ki ju dopušča pravo države članice izvršitve.

Člen 56

Brez varščine, jamstva ali pologa

Od stranke, ki v eni od držav članic vloži zahtevo za priznanje, izvršljivost ali izvršitev odločbe, izdane v drugi državi članici, ni dovoljeno zahtevati nobene varščine, jamstva ali pologa iz razloga, da je ta stranka tuj državljan ali da nima stalnega prebivališča oziroma ne prebiva v državi članici izvršitve.

Člen 57

Brez taks, pristojbin ali dajatev

V državi članici izvršitve v postopku za razglasitev izvršljivosti ni dovoljeno zahtevati nobene takse, pristojbine ali dajatve, izračunane glede na vrednost spornega predmeta.

POGLAVJE V

JAVNE LISTINE IN SODNE PORAVNAVE

Člen 58

Sprejemljivost javnih listin

1. Javna listina, sestavljena v eni državi članici, ima v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali najbolj primerljive učinke, če to ni v očitnem nasprotju z javnim redom zadevne države članice.

Oseba, ki želi uporabiti javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je sestavil javno listino v državi članici izvora, naj izpolni obrazec, pripravljen v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 67(2), v katerem opiše dokazno moč javne listine v državi članici izvora.

2. Verodostojnost javne listine se lahko izpodbija le na sodiščih v državi članici izvora in se presoja po pravu te države. Izpodbijana javna listina nima nobene dokazne moči v drugi državi članici, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku.

3. Pravni posli ali pravna razmerja, zapisana v javni listini, se izpodbijajo na sodiščih, ki imajo pristojnost v skladu s to uredbo, in se presoja po pravu, ki se uporablja v skladu s poglavjem III. Izpodbijana javna listina v državi članici, ki ni država članica izvora, nima nobene dokazne moči glede izpodbijane zadeve, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku.

4. Če je izid postopka na sodišču države članice odvisen od odločitve o predhodnem vprašanju, ki zadeva pravne posle ali pravna razmerja, zapisane v javni listini o premoženjskih razmerjih med zakoncema, je za odločanje o tem vprašanju pristojno to sodišče.

Člen 59

Izvršljivost javnih listin

1. Javna listina, ki je izvršljiva v državi članici izvora, se razglasi za izvršljivo v drugi državi članici na podlagi zahteve, ki jo vloži zainteresirana stranka, po postopku iz členov 44 do 57.
2. Organ, ki je sestavil javno listino, za namene točke (b) člena 45(3) na zahtevo katere koli zainteresirane stranke izda dokazilo na obrazcu, pripravljenem v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 67(2).
3. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz člena 49 ali 50, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti le, če je izvršitev javne listine očitno v nasprotju z javnim redom v državi članici izvršitve.

Člen 60

Izvršljivost sodnih poravnav

1. Sodna poravnava, ki je izvršljiva v državi članici izvora, se razglasi za izvršljivo v drugi državi članici na podlagi zahteve, ki jo vloži zainteresirana stranka, po postopku iz členov 44 do 57.
2. Sodišče, ki je potrdilo poravnavo ali pred katerim je bila poravnava sklenjena, za namene točke (b) člena 45(3) na zahtevo katere koli zainteresirane stranke izda dokazilo na obrazcu, pripravljenem v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 67(2).
3. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz člena 49 ali 50, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti le, če je izvršitev sodne poravnave očitno v nasprotju z javnim redom v državi članici izvršitve.

POGLAVJE VI

SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 61

Uradna potrditev in druge podobne formalnosti

Za dokumente, izdane v državi članici v okviru te uredbe, se ne zahteva nikakršna uradna potrditev ali druga podobna formalnost.

Člen 62

Razmerje z veljavnimi mednarodnimi konvencijami

1. Ta uredba ne vpliva na uporabo dvostranskih ali večstranskih konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja te uredbe ali sklepa na podlagi drugega ali tretjega pododstavka člena 331(1) PDEU in ki se nanašajo na zadeve, urejene s to uredbo, brez poseganja v obveznosti držav članic v skladu s členom 351 PDEU.

2. Ne glede na odstavek 1 ima ta uredba v odnosih med državami članicami prednost pred konvencijami, sklenjenimi med njimi, kolikor se te konvencije nanašajo na zadeve, ki so urejene s to uredbo.

3. Ta uredba državam članicam, ki so pogodbenice konvencije z dne 6. februarja 1931 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko, ki vsebuje določbe mednarodnega zasebnega prava o zakonski zvezi, posvojitvi in skrbništvu, kot je bila revidirana leta 2006, konvencije z dne 19. novembra 1934 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko, ki vsebuje določbe mednarodnega zasebnega prava o dedovanju, oporokah in upravljanju zapuščine, kot je bila revidirana junija 2012, ter konvencije z dne 11. oktobra 1977 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko o priznavanju in izvrševanju sodb v civilnih zadevah, ne preprečuje, da uporabljajo te konvencije, če določajo enostavnejše in hitreje postopke za priznanje in izvršitev odločb v zadevah v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema.

Člen 63

Informacije, ki so na voljo javnosti

Države članice pošljejo Komisiji kratek opis nacionalnega prava in postopkov v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, vključno z informacijami o tem, kateri organi so pristojni za premoženjska razmerja med zakoncema, in o učinkih za tretje osebe iz člena 28, da bi bile te informacije dane na voljo javnosti v okviru Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah.

Države članice informacije nenehno posodablajo.

Člen 64

Obveščanje o kontaktnih podatkih in postopkih

1. Države članice Komisiji do 29. aprila 2018 sporočijo podatke o:

- (a) sodiščih ali organih, ki so pristojni za obravnavanje zahtev za razglasitev izvršljivosti v skladu s členom 44(1) in za obravnavanje pravnih sredstev zoper odločbe o takšnih zahtevah v skladu s členom 49(2);
- (b) postopkih izpodbijanja razsodbe o pravnem sredstvu iz člena 50.

Države članice obveščajo Komisijo o naknadnih spremembah navedenih podatkov.

2. Komisija objavi podatke, sporočene v skladu z odstavkom 1, v *Uradnem listu Evropske unije*, razen naslovov in drugih kontaktnih podatkov sodišč in organov iz točke (a) odstavka 1.

3. Komisija na vsak ustrezen način, zlasti prek Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, omogoči, da so vsi podatki, sporočeni v skladu z odstavkom 1, na voljo javnosti.

Člen 65

Priprava in poznejše spreminjanje seznama, ki vsebuje podatke iz člena 3(2)

1. Komisija na podlagi uradnih obvestil držav članic pripravi seznam drugih organov in pravnih strokovnjakov iz člena 3(2).

2. Države članice uradno obvestijo Komisijo o poznejših spremembah podatkov s seznama. Komisija seznam ustrezno spremeni.
3. Komisija seznam in morebitne poznejše spremembe objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
4. Komisija tudi na vsak drug ustrezen način, zlasti prek Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, omogoči, da so vsi podatki, uradno sporočeni v skladu z odstavkoma 1 in 2, na voljo javnosti.

Člen 66

Priprava in poznejše spreminjanje dokazil in obrazcev iz točke (b) člena 45(3) in členov 58, 59 in 60

Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi se pripravijo in pozneje spreminjajo dokazila in obrazci iz točke (b) člena 45(3) in členov 58, 59 in 60. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 67(2).

Člen 67

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 68

Klavzula o pregledu

1. Komisija najpozneje 29. januarja 2027 Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi te uredbe. Poročilo se po potrebi priložijo predlogi za spremembo te uredbe.
2. Komisija najpozneje 29. januarja 2024 Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi členov 9 in 38 te uredbe. V tem poročilu ovrednoti zlasti obseg, v katerem sta ta člena zagotovila dostop do pravnega varstva.
3. Države članice za namene poročil iz odstavkov 1 in 2 Komisiji posredujejo ustrezne podatke o tem, kako to uredbo uporabljajo njihova sodišča.

Člen 69

Prehodne določbe

1. Ta uredba se uporablja le za sodne postopke, javne listine in sodne poravnave, začete, uradno sestavljene ali vpisane, potrjene ali sklenjene 29. januarja 2019 ali pozneje, ob upoštevanju odstavkov 2 in 3.
2. Če pa je bil postopek v državi članici izvora začel pred 29. januarjem 2019, se odločbe, izdane po tem datumu, priznajo in izvršijo v skladu s poglavjem IV, če je bila pristojnost določena v skladu s pravili iz poglavja II.

3. Poglavje III se uporablja samo za zakonce, ki sklenejo zakonsko zvezo ali izberejo pravo, ki se uporablja za njihova premoženjska razmerja, po 29. januarju 2019.

Člen 70

Začetek veljavnosti

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Ta uredba se uporablja v državah članicah, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na področju pristoynosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti, kakor so dovoljene na podlagi Sklepa (EU) 2016/954.

Ta uredba se uporablja od 29. januarja 2019, razen členov 63 in 64, ki se uporabljata od 29. aprila 2018, ter členov 65, 66 in 67, ki se uporabljajo od 29. julija 2016. Za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi sklepa, sprejetega v skladu z drugim in tretjim pododstavkom člena 331(1) PDEU, se ta uredba uporablja od datuma, določenega v zadevnem sklepu.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v sodelujočih državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Luxembourg, 24. junija 2016

Za Svet
Predsednik
A.G. KOENDERS